

מבחן מסכם מועד ב – הנדסת תוכנה 094219

מרצה: ד"ר אחמד ג'בארה

מתרגל אחראי: מר דביר טויטו

תאריך: 09.03.2022

תעודת זהות:

חדר בחינה:

הנחיות לנבחנת:

- ☐ מומלץ לקרוא את כל המבחן לפני תחילת הפתרון.
- ☐ חלק מן השאלות מכילות בסופן הערות והכוונות. מומלץ לא להתחיל לפתור שאלה לפני שקראת את כל סעיפיה.
- ☐ משך המבחן: 3 שעות.
- ☐ במבחן יש 7 שאלות. עלייך לענות על כולן.
- ☐ משקל כל שאלה רשום לידה.
- ☐ אין חומר עזר אשר מותר לשימוש.
- ☐ יש לפתור את המבחן בעט כחול או שחור. ניתן להשתמש בעפרון לצורך סרטוט התרשימים בלבד.
- ☐ יש לענות כל השאלות במחברת הבחינה פרט לשאלת ה-UML עליה יש לענות על גבי טופס הבחינה.
- ☐ יש להקפיד על כתב יד ברור.
- ☐ בשאלות בהן נדרש לסרטט תרשים, יש להקפיד על בהירותו ועל כיווני החיצים.
- ☐ חלק מקטעי הקוד עושים שימוש במחלקות סטנדרטיות של Java. ניתן להניח כי בוצע ייבוא כנדרש.
- ☐ ההנחיות במבחן מנוסחות בלשון נקבה מטעמי נוחות בלבד, אך מתייחסות לנבחנים ולנבחנות כאחד.

בהצלחה!

שאלה 1 (20 נקודות)

לפניך מספר סעיפים אשר אינם קשורים אחד לשני. יש לענות על כולם.

סעיף א (10 נקודות)

לפניך הגדרה של המחלקות Foo ו-Bar:

<pre>class Foo { public Foo() { f(); g(); h(); } private void f() { System.out.println("Method f from Foo"); g(); } public void g() { System.out.println("Method g from Foo"); h(); } public static void h() { System.out.println("Method h from Foo"); } }</pre>	<pre>class Bar extends Foo { public Bar() { f(); } public void f() { System.out.println("Method f from Bar"); } public void g() { super.g(); System.out.println("Method g from Bar"); } public static void h() { System.out.println("Method h from Bar"); } }</pre>
--	--

מהו הפלט של הפעולה הראשית הבאה? הסבירי את תשובתך.

```
class FooBar {
    public static void main(String[] args) {
        Foo b = new Bar();
    }
}
```

סעיף ב (4 נקודות)

לפניך המחלקה SomeClass בה מוגדרות הפעולות doSomething ו-makeSomething:

```
class SomeClass {
    public void doSomething() { /* Some code... */ }

    public final void makeSomething() { /* Some code... */ }
}
```

הסבירי את ההבדל בין הכותרות של שתי הפעולות ואת ההשלכות של האופן בו הן מוגדרות על המחלקות אשר יירשו מן המחלקה SomeClass. בתשובתך צייני בעבור כל פעולה האם מתבצע עבודה קישור סטטי (Static Binding) או קישור דינמי (Dynamic Binding).

סעיף ג (6) נקודות)

האם המחלקות הבאות עוברות הידור? במידה וכן, הסבירי מדוע. במידה ולא, הסבירי מדוע וצייני מהן השגיאות אשר קיימות בקוד (אם יש יותר מאחת, עלייך לציין את כולן).

```
class MyFirstException extends Exception { }
class MySecondException extends MyFirstException { }

class A { }
class B extends A { }
class C extends B { }

interface MyInterface {
    A doSomething();
}

class SuperClass {
    public B doSomething() throws MyFirstException {
        System.out.println("Doing Something in SuperClass...");
        return new C();
    }
}

class DerivedClass extends SuperClass implements MyInterface {
    public C doSomething() throws MySecondException {
        System.out.println("Doing Something in DerivedClass...");
        return new C();
    }
}
```


שאלה 2 (11 נקודות)

נתונות המחלקות Node ו-Helper:

```
class Node {  
    private double info;  
    private Node next;  
  
    public Node(double info, Node next) {  
        this.info = info;  
        this.next = next;  
    }  
  
    public Node(double info) {  
        this(info, null);  
    }  
  
    public double getInfo() {  
        return info;  
    }  
  
    public Node getNext() {  
        return next;  
    }  
}
```

```
class Helper {  
    private int num = 0;  
  
    public void increase() {  
        num++;  
    }  
  
    public int getNum() {  
        return num;  
    }  
}
```

בנוסף, נתונה הפעולה הסטטית calculateSomething:

```
public static double calculateSomething(Node list, Helper helper) {  
    if (list == null) {  
        return 0;  
    }  
  
    double value = calculateSomething(list.getNext(), helper);  
  
    int num = helper.getNum();  
    helper.increase();  
  
    return (list.getInfo() + value * num) / (num + 1);  
}
```

סעיף א (6 נקודות)

מה הפעולה calculateSomething מחזירה בעבור כל אחת משלוש הקריאות הבאות?

```
calculateSomething(new Node(1), new Helper());  
calculateSomething(new Node(1, new Node(3)), new Helper());  
calculateSomething(new Node(1, new Node(2, new Node(3, new Node(4)))), new Helper());
```

הסבירי את תשובתך על ידי ביצוע מעקב עבור כל אחת מן הקריאות.

סעיף ב (5 נקודות)

בהינתן רשימה מקושרת כלשהי `list`, הסבירי במילים מה הפעולה `calculateSomething` מחזירה בעבור הקריאה הבאה:

```
calculateSomething(list, new Helper());
```


שאלה 3 (25 נקודות)

בטכניון קיימים קורסים רבים. לכל קורס שומרים את שמו, מספרו, את מרצה הקורס, את כל הסטודנטים אשר לוקחים את הקורס ומשתנה המציין האם ניתן פקטור לציוני הסטודנטים בקורס.

בעבור כל מרצה שומרים את שמו, גילו, המייל הטכניוני שלו, את המשכורת אותה הוא מקבל ואת הוותק שלו באקדמיה.

בעבור כל סטודנט שומרים את שמו, גילו, המייל הטכניוני שלו, את ממוצע הציונים שלו ואת הציון שלו בקורס.

סעיף א (5 נקודות)

כתבי מחלקות אשר מייצגות מרצה וסטודנט. במחלקות יש לכלול תכונות מתאימות ובנאים אשר מקבלים את ערכי כל התכונות ומאתחלים אותן בהתאם.

סעיף ב (4 נקודות)

כתבי מחלקה אשר מייצגת קורס. במחלקה יש לכלול תכונות מתאימות וכן יש לכלול בנאי אשר מקבל את שם הקורס, מספרו, המרצה ומשתנה המציין האם ניתן פקטור ומאתחל את התכונות בהתאם.

סעיף ג (6 נקודות)

בצעי את השינויים הנדרשים במחלקות כך שניתן יהיה לבצע העתקה עמוקה של קורס על ידי שימוש בבנאי העתקה.

סעיף ד (10 נקודות)

על מנת לאפשר לחשב בקלות סטטיסטיקות על ציוני הסטודנטים בקורסים לצורך הצגתם באתר "מזלג-גבינה" (CheeseFork) נשיא הטכניון רוצה לאפשר מעבר על הסטודנטים אשר רשומים לקורס מסוים באמצעות לולאת foreach.

לצורך חישוב הסטטיסטיקות בנוחות, הנשיא מעוניין בכך שבעת סריקת הסטודנטים בקורס יוצגו רק סטודנטים אשר הציון הסופי שלהם באותו הקורס גדול (או שווה) מציון סף כלשהו. ציון הסף ייקבע לפני הסריקה, ולא ישתנה במהלכה.

לשם כך, תחילה עלייך להגדיר במחלקה Course פעולה בשם setThresholdGrade אשר מקבלת מספר שלם. המספר אשר מועבר לפעולה קובע את ציון הסף הנוכחי עבור הסריקות העתידיות של הסטודנטים בקורס עד לקריאה הבאה לפעולה.

לאחר מכן, עלייך ליצור מחלקה בשם CourseIterator אשר מממשת את הממשק `Iterator<Student>`. יש לממש במחלקה זו את הפעולות `hasNext` ו-`next` בהתאם לציון הסף.

לבסוף, עלייך לממש במחלקה Course את הממשק `Iterable<Student>` ואת הפעולה `iterator` אשר מוגדרת בממשק.

הערות לכל סעיפי השאלה:

- יש לתכנן את המחלקות על פי עקרונות תכנות מונחה עצמים נכונים.
- ניתן להשתמש בפעולות `get` ו-`set` לתכונות המחלקות מבלי לממש אותן.
- אין צורך להקפיד על ביצוע `import`.

שאלה 4 (15 נקודות)

במסגרת תואר ראשון בטכניון, כל סטודנט חייב לבצע פרויקט גמר כחלק מחובותיו להשלמת התואר. פרויקט יכול להיות מוצע ע"י סטודנט או ע"י מנחה – איש מקצוע ותיק המלווה את הסטודנט בביצוע הפרויקט, מעריך את עבודת הסטודנט ונותן ציונים על ההגשות השונות במהלך חיי הפרויקט.

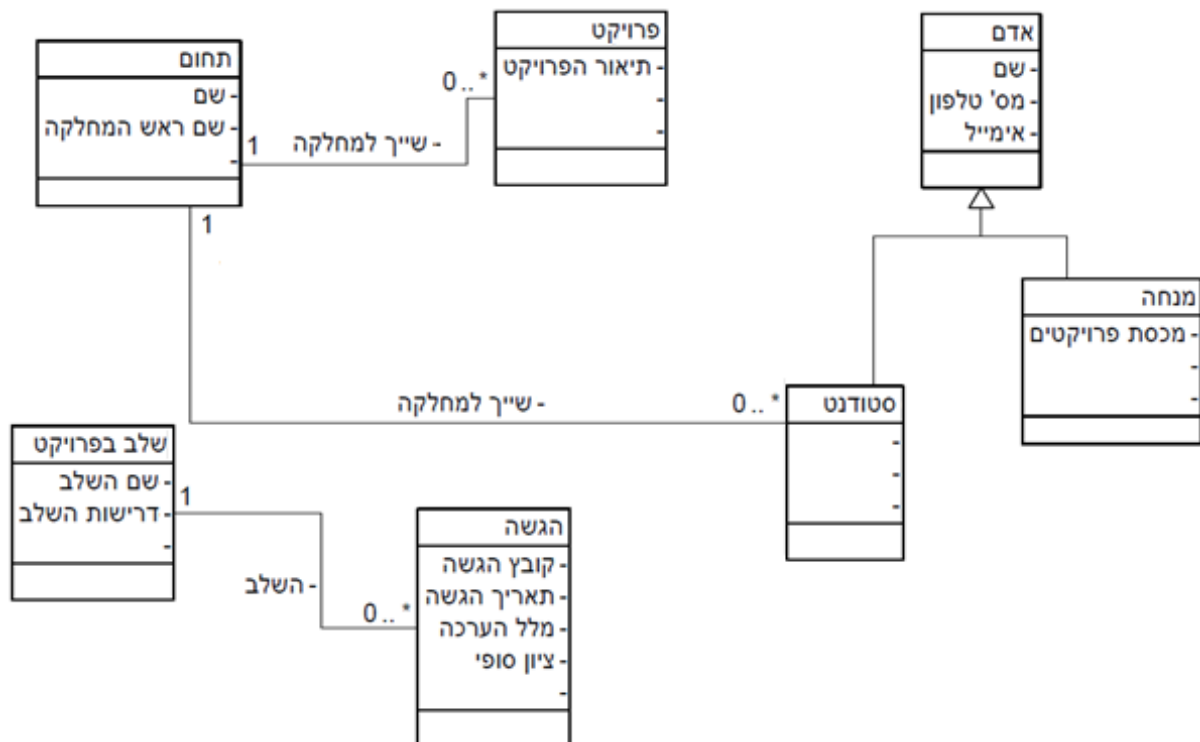
כל פרויקט מבוצע ע"י סטודנט אחד לפחות ולכל היותר ע"י חמישה סטודנטים. לכל פרויקט יש מנחה אחד בדיוק. האדם אשר הציע את הפרויקט לאו דווקא ייקח בו חלק – פרויקט לא בהכרח יבוצע ע"י הסטודנט שהציע אותו או יונחה ע"י המנחה שהציע אותו.

בכל פרויקט ישנם ארבעה שלבים ובסיום כל שלב הסטודנטים אשר מבצעים את הפרויקט נדרשים להגיש מסמך אשר מסכם את הנעשה באותו השלב. המסמכים מוגשים למנחה של הפרויקט אשר בודק ומעריך אותם.

סטודנט אשר ביצע פרויקט ונכשל בביצועו יכול לבצע פרויקט אחר בשנה לאחר מכן כל עוד לא עבר את רף הניסיונות המוגבל אשר נקבע על ידי מנהלת הפרויקטים בטכניון.

לכל סטודנט יש תחום מחקר מסוים וכל פרויקט משויך לתחום מסוים. מנחה יכול להנחות פרויקטים מכל תחום. עם זאת, לכל מנחה קיימת מכסת פרויקטים אשר מגבילה את מספר הפרויקטים אותם הוא יכול להנחות במקביל במהלך שנת לימודים.

להלן מידול התחלתי של המערכת לניהול פרויקטים המוצגת על ידי תרשים UML:

עלייך להוסיף לתרשים **אך ורק** את המידע הבא באמצעות יחסים, ריבויים (Multiplicity), תפקידים (Roles), מחלקות ותכונות:

- מי המציע של כל פרויקט, מי הסטודנטים המבצעים את הפרויקט ומי מנחה אותו.
- מספר הסטודנטים המדויק אשר נדרשים לביצוע פרויקט מסוים.
- אילו הגשות הוגשו בפרויקט ומי העריך ונתן ציון להגשה של הפרויקט.
- אילו פרויקטים ביצע סטודנט ואילו הוא הגשות ביצע.

שימי לב:

- הוספת מחלקה / תכונה / יחס מיותרים או לא נכונים עשויה להוריד נקודות.
- אין חובה לרשום מאפיינים אשר מייצגים יחס אך הוספתם לא תוריד ניקוד.
- אל תמהרי להוסיף מחלקות. עדיף להוסיף יחס או מאפיין במידה והם עונים על הדרישה.
- יחס יכול להיות יחס פשוט (Association), הכלה חזקה (Composition), הכלה חלשה (Aggregation) והורשה (Inheritance).
- לכל יחס שאינו יחס הורשה יש לציין את הריבוי (Multiplicity) בכל צד שלו ולפחות תפקיד (Role) אחד.
- התבליטים הריקים אשר מופיעים בכל מחלקה אינם מעידים על כך שעלייך להוסיף תכונות למחלקה וכן הם אינם מעידים על מספר התכונות של המחלקה.
- יש לענות על שאלה זאת **על גבי טופס הבחינה**.
- לנוחיותך, בדף האחרון של הבחינה מופיע עותק נוסף של התרשים. ניתן להיעזר בעותק זה לצורך ביצוע סקיצות של התרשים. על התשובה הסופית להופיע בשאלה זו ולא על גבי העותק.

שאלה 5 (10 נקודות)

לפניך מספר מחלקות אשר מרכיבות מערכת לשליחת וקבלת הודעות בתוכנית מרובת תהליכונים. בתוכנית ישנם משתמשים אשר שולחים הודעות ומשתמשים אשר מקבלים אותן. משתמש אשר שולח הודעות נקרא sender ומשתמש אשר מקבל הודעות נקרא receiver. כל sender שולח מקבץ של הודעות (פקטות) אשר מסתיים בהודעה "End". על כל receiver לדעת שנשלחה אליו הודעה על מנת שיוכל לקרוא אותה, ועל כל sender לדעת כי ההודעה האחרונה ששלח נקראה על ידי ה-receiver על מנת שיוכל לשלוח את ההודעה הבאה בלי חשש מדריסת ההודעה הקודמת.

את תוכנית זו ראית בהרצאה העוסקת בתכנות מקבילי, אך בעת העתקתה לטופס הבחינה נמחקו מן הקוד כל השורות (או חלקים מן השורות) אשר תפקידן להפוך את התוכנית לבטוחה בעבודה עם מספר תהליכונים (Thread Safe).

בשאלה זו עליך לעזור לנו להשיב את הקוד להיות בטוח על מנת שיעבוד באופן תקין, תוך מניעת מצבים של Busy Waiting – מצבים בהם תהליכון נמצא בלולאה ריקה ולא מבצע דבר עד אשר תנאי הלולאה יחדל להתקיים והתהליכון יצא מן הלולאה וימשיך לבצע את הקוד אשר נותר לו.

```
1. class Data {
2.     private String packet;
3.
4.     private boolean transfer = true;
5.
6.     public String receive() {
7.         while (transfer) {
8.
9.         }
10.
11.         transfer = true;
12.         String returnPacket = packet;
13.
14.         return returnPacket;
15.     }
16.
17.     public void send(String packet) {
18.         while (!transfer) {
19.
20.         }
21.
22.         transfer = false;
23.         this.packet = packet;
24.     }
25. }
26.
27. class Sender implements Runnable {
28.     private Data data;
29.
30.     public Sender(Data data) {
31.         this.data = data;
32.     }
33. }
```



```
34.     @Override
35.     public void run() {
36.         String packets[] = {
37.             "First packet",
38.             "Second packet",
39.             "Third packet",
40.             "Fourth packet",
41.             "End"
42.         };
43.
44.         for (String packet : packets) {
45.             data.send(packet);
46.
47.             try {
48.                 Thread.sleep(ThreadLocalRandom.current().nextInt(1000, 5000));
49.             } catch (InterruptedException e) {
50.                 Thread.currentThread().interrupt();
51.                 System.err.println("Thread interrupted");
52.             }
53.         }
54.     }
55. }
56.
57. class Receiver implements Runnable {
58.     private Data load;
59.
60.     public Receiver(Data load) {
61.         this.load = load;
62.     }
63.
64.     @Override
65.     public void run() {
66.         for (String receivedMessage = load.receive(); !receivedMessage.equals("End");
67.             receivedMessage = load.receive()) {
68.             System.out.println(receivedMessage);
69.
70.             try {
71.                 Thread.sleep(ThreadLocalRandom.current().nextInt(1000, 5000));
72.             } catch (InterruptedException e) {
73.                 Thread.currentThread().interrupt();
74.                 System.out.println("Thread interrupted");
75.             }
76.         }
77.     }
78. }
79.
80. class Program {
81.     public static void main(String[] args) {
82.         Data data = new Data();
83.         Thread sender = new Thread(new Sender(data));
84.         Thread receiver = new Thread(new Receiver(data));
85.         sender.start();
86.         receiver.start();
87.     }
88. }
```


עלייך לבצע את התיקונים הנדרשים בקוד כך שהוא יהפוך לבטוח לעבודה עם מספר תהליכים, וימנע
Busy Waiting.

שימי לב כי אין צורך בכתיבת כל הקוד מחדש. מספיק לציין אילו שינויים היית עורכת בשורה מסוימת או איזה קטעי
קוד היית מוסיפה בין שתי שורות קוד קיימות.

שאלה 6 (12 נקודות)

לפניך קטע קוד אשר מכיל פעולה ראשית המוגדרת במחלקה Main. מיד לאחריו מופיע חלק מקוד המקור של המחלקה הגנרית Vector.

```
1 public class Main {
2     public static void main(String[] args) {
3         Vector<Integer> v = new Vector<Integer>();
4         for (int i = 1; i <= 12; i++) {
5             v.add(i);
6             System.out.println(v.size() + ": " + v.capacity());
7         }
8     }
9 }
```

קוד המקור:

```
1 public class Vector<E> extends AbstractList<E> implements List<E>, RandomAccess, Cloneable, java.io.Serializable
2 {
3     protected Object[] elementData;
4     protected int elementCount;
5     protected int capacityIncrement;
6     private static final int MAX_ARRAY_SIZE = Integer.MAX_VALUE - 8;
7     public Vector(int initialCapacity, int capacityIncrement) {
8         super();
9         if (initialCapacity < 0)
10            throw new IllegalArgumentException("Illegal Capacity: "+
11                                           initialCapacity);
12         this.elementData = new Object[initialCapacity];
13         this.capacityIncrement = capacityIncrement;
14     }
15     public Vector(int initialCapacity) {
16         this(initialCapacity, 0);
17     }
18     public Vector() {
19         this(10);
20     }
21     public synchronized boolean add(E e) {
22         modCount++;
23         ensureCapacityHelper(elementCount + 1);
24         elementData[elementCount++] = e;
25         return true;
26     }
27     private void ensureCapacityHelper(int minCapacity) {
28         if (minCapacity - elementData.length > 0)
29             grow(minCapacity);
30     }
31     private void grow(int minCapacity) {
32         int oldCapacity = elementData.length;
33         int newCapacity = oldCapacity + ((capacityIncrement > 0) ?
34                                         capacityIncrement : oldCapacity);
35         if (newCapacity - minCapacity < 0)
36             newCapacity = minCapacity;
37         if (newCapacity - MAX_ARRAY_SIZE > 0)
38             newCapacity = hugeCapacity(minCapacity);
39         elementData = Arrays.copyOf(elementData, newCapacity);
40     }
41 }
```

סעיף א (8 נקודות)

מהו הפלט אשר מתקבל בעת הרצת הפעולה הראשית? הסבירי את תשובתך וצייני באופן מפורש את מספרי השורות של המחלקה Vector אשר התבצעו והובילו לפלט זה.

הערות:

- הפעולות size ו-capacity לא נתונות והינך אמורה לדעת מה הן מבצעות גם ללא קריאת הקוד שלהן.
- בקוד מופיעות שורות אשר אינן מסבירות את הפלט. אינך נדרשת לדעת מה שורות אלו עושות ואינך נדרשת להסבירן.

סעיף ב (4 נקודות)

האם תשובתך לסעיף א' תשתנה במידה ונשנה את שורה 3 בקוד הנתון לשורה הבאה?

```
Vector<Integer> v = new Vector<>(10, 10);
```

במידה וכן, צייני אילו פלטים ישתנו והסבירי את תשובתך. במידה ולא, הסבירי מדוע.

שאלה 7 (7 נקודות)

אחת מתבניות העיצוב עליה דנו בקורס היא סינגלטון (Singleton). להלן חלק ממערכת אשר משתמש בתבנית עיצוב זו:

```
class Parent implements Cloneable {  
    protected Object clone() throws CloneNotSupportedException {  
        return super.clone();  
    }  
}  
  
class Singleton extends Parent {  
    private static final Singleton instance = new Singleton();  
  
    private Singleton() { }  
  
    public static Singleton getInstance() {  
        return instance;  
    }  
}
```

סעיף א (3 נקודות)

במערכת קיימת בעיה באופן שבו תבנית העיצוב ממומשת. הסבירי מהי הבעיה וספקי דוגמת קוד אשר מנצלת את בעיה זאת ושוברת את המטרה לשמה תבנית העיצוב נוצרה.

סעיף ב (4 נקודות)

מנהלי המערכת פנו אלייך בבקשה לעזרה בתיקון הבעיה אשר תיארת בסעיף א'. באפשרות המנהלים לשנות רק את המחלקה Singleton אך עליהם לשמור על יחסי ההורשה אשר קיימים במערכת. הציעי דרך לעזור למנהלים לתקן את הבעיה, וממשי את הצעתך.

עותק נוסף של תרשימים המחלקות:

